

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

de Bundeling
OPENBARE DALTONSCHOOL

de
Bundeling
werkt!

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

vooraf

De Bundeling is een openbare basisschool, de enige openbare basisschool in de gemeente Meerssen. Onze school is voor iedereen toegankelijk, ongeacht de levensbeschouwing. De Bundeling is een relatief kleine school en dat heeft zo zijn voordelen. Iedereen kent elkaar. Dat voelt veilig en vertrouwd. Bovendien is het contact tussen ouders, kinderen, leerkrachten en directie gemakkelijk gelegd. Een enthousiast team verzorgt een ervarings- en ontwikkelingsgericht lesprogramma voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

De Bundeling maakt onderdeel uit van stichting kom Leren, een onderwijsorganisatie waarbij 19 basisscholen (openbaar-, bijzonder- en katholiek primair onderwijs) in Zuid-Limburg zijn aangesloten. Stichting kom Leren wordt gespeld met een kleine 'k' omdat we kinderen van klein tot groot uitnodigen om bij ons te komen Leren met een hoofdletter 'L'. Stichting kom Leren staat voor kwalitatief goed onderwijs, waarbij we de eigenheid van ieder kind centraal stellen.

inleiding

Dit handboek is in de eerste plaats bedoeld als beschrijving van hoe wij werken en waarom we dat zo doen. Een handzaam handboek voor leerkrachten dus. Maar ook voor ouders en andere belangstellenden kan dit handboek een handig naslagwerk zijn omdat hierin informatie is te vinden over het onderwijs dat wij de kinderen bieden.

In de afgelopen vijftien jaar hebben we als school een manier van werken ontwikkeld die steeds beter aansluit bij onze visie op onderwijs. Omdat we met 'steeds beter' niet tevreden zijn en liever onderweg zijn naar 'goed' hebben we een match gezocht en gevonden met het daltononderwijs. Waar we onze visie op de vijf vingers van één hand kunnen uitleggen is er een tweede hand uit daltonland bijgekomen: het zijn deze principes die voor ons de puntjes op de bekende 'i' zetten. Inmiddels voelt het als twee handen op één buik en is het hele team geschoold en in het bezit van een daltoncertificaat. Sinds een handvol jaren zijn we ingeschreven bij de Nederlandse Dalton Vereniging als lid en sinds 2019 dragen we het officiële predicaat Daltonschool.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

borging

Daltonscholen in Nederland werken samen aan kwalitatief goed daltononderwijs door allemaal deel te nemen aan planmatige zelfevaluatie en visitatie.

Een daltonschool is een lerende organisatie, die haar leerkrachten ondersteunt bij het zich permanent scholen en bij het experimenteren in en reflecteren op hun praktijk. Teamleren heeft op een daltonschool hoge prioriteit. Verantwoordelijkheden voor Dalton liggen in het team van docenten. Het daltononderwijs zet ook sterk in op het maatjesleren van scholen binnen en buiten een regio.

Daltonscholen borgen hun kernwaarden door middel van een planmatige zelfevaluatie en visitatie. De Nederlandse Dalton Vereniging geeft licenties en certificaten af aan instituten, scholen en personen als zij er blijf van geven de kernwaarden op goede wijze in de praktijk vorm en inhoud te hebben gegeven. Onze richtingwijzers op het gebied van borging tref je aan in **bijlage 9**.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

missie

“Daltononderwijs is iedere leerling gegund”

Daltononderwijs op de Bundeling staat voor een brede vorming (zowel cognitief, cultureel, sportief en sociaal-emotioneel) die bijdraagt aan een sterke persoonsontwikkeling.

Onderwijs dat leerlingen past en uitnodigt om op basis van (zelf)vertrouwen uitdagingen aan te gaan om zich verder te ontwikkelen.

Het kritisch onderzoekend benaderen van moderne ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. Daarmee gaat het daltononderwijs voortdurend met zijn tijd mee, zonder de doelmatigheid van onderwijs en de inbreng van een ondernemende leerling uit het oog te verliezen. Een ondernemende leerling voelt zich in toenemende mate eigenaar van zijn eigen ontwikkeling.

visie

“De opbrengst, dat ben ik”

Het Bundelingse daltononderwijs geeft inhoud aan een brede vorming waarbij intellectuele en creatieve groei in evenwicht zijn met sociale en persoonlijke groei en waarbij een leerling wordt uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen.

Het biedt daartoe een leef- en leeromgeving waar leerlingen worden uitgedaagd zich te ontwikkelen tot mensen zonder vrees met een kritische en democratische grondhouding.

Het daltononderwijs wil een wezenlijke bijdrage leveren aan haar leerlingen om hen in staat te stellen te kunnen functioneren in een complexe samenleving door ondernemend en zelfverantwoordelijk te zijn in het leven, in het werken en in het samenleven.

doel

“The fearless human being”

De Bundeling stelt zich ten doel om het onderwijs efficiënter in te richten door de kerndoelen met betrekking tot de leerinhouden van het onderwijs af te stemmen op de behoeften, interesses en competenties van leerlingen. Het streven is om leerlingen in toenemende mate eigenaar te laten zijn van hun eigen ontwikkeling en daarbij hun intrinsieke motivatie optimaal aan te spreken.

Een daltonleerkracht leidt dit proces waar het nodig is en begeleidt het waar dat kan. Hij of zij stelt zich ten doel om het zelf werken en met elkaar werken van leerlingen in een veilig pedagogisch klimaat te bevorderen door hen daartoe de ruimte te geven.

Een daltonleerling heeft als doel om zich op een ondernemende en onbevreesde wijze kennis en vaardigheden eigen te maken.

dus...

Onze manier van werken komt voor een groot deel overeen met het vernieuwingsonderwijs zoals dat binnen daltononderwijs wordt vorm gegeven. Onze school is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders en schoolleiding op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. We bieden een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Bij onze manier van werken staat het stimuleren van creativiteit, kritisch denken, probleemoplossend vermogen en samenwerkend leren voorop. Wij vinden dat onderwijs leerlingen cultureel en moreel hoort te vormen, zodat ze zelfredzaam zijn en zich sociaal verantwoordelijk voelen: zodat ze geoefend zijn in, gewend zijn aan en voorbereid zijn op het leven, het werken en het samenleven in de toekomstige maatschappij. De 21ste eeuw is bij ons een gegeven! Elk principe wat we ermee bedoelen, hoe we er invulling aan geven en wat we ermee willen bereiken, kun je hier lezen.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

ik mag er zijn

Als je De Bundeling binnen stapt, word je als HEEL mens gezien. Wij zien verstand, gevoel én lichaam als een samenwerkend geheel. Een kind komt naar school om te leren. Voor ons is het verstandelijke leren, maar ook de sociaal-emotionele en de creatieve ontwikkeling van een kind belangrijk. We kijken naar een kind en al zijn of haar mogelijkheden en kwaliteiten. Binnen een context van positief kijken, vertrouwen schenken en een warm pedagogisch klimaat bieden wij kinderen kansen om zich te ontwikkelen.

Juist omdat we kinderen uitnodigen om zichzelf te leren kennen op cognitief, sociaal-emotioneel én creatief terrein, zijn ze later beter in staat om keuzes te maken die bij hun talenten passen. Onze school is een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Zij leren verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf én voor de ander.

Mens ben je vooral door de relatie die je met andere mensen hebt. Voor onze school is dat uitgangspunt heel belangrijk. Onze visie is dat ieder kind uniek is, maar dat je pas tot zelfverwerkelijking komt in relatie tot de ander en tot je omgeving. Er zijn voortdurend situaties en mogelijkheden om jezelf te ontdekken in relatie tot andere mensen, kinderen én volwassenen. Ook hier zijn er veel verschillende manieren om te leren, met het accent vooral op doen, ervaren en oefenen met elkaar binnen de afgesproken spelregels. Zelfstandig leren en werken op De Bundeling is actief leren en werken binnen een structuur die zo ingericht is dat een kind bijna als vanzelf het goede gedrag kan laten zien. Een leerling ontwikkelt een werkhouding om doelgericht te werken aan een taak of opdracht. Daarbij is van belang dat een kind leert om hulp te vragen als dat nodig is. Hulp zoeken tijdens het leerproces is een teken dat de leerling zich ontwikkelt en weet dat hij of zij voor zichzelf mag opkomen: **Ik mag er zijn!**

Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen. Fouten maken mag! Van het maken van fouten leer je. Wanneer leerlingen bang zijn voor het maken van fouten zorgt dat voor onzekerheid, voor een gebrek aan durf om te experimenteren, om je grenzen te verkennen en te verleggen. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren, behoort een leerling te leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen én wat de gevolgen daarvan zijn.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

wat heb ik nodig?

Wij werken met unieke mensen. Omdat er geen gemiddeld kind is, besteden we veel zorg aan begeleiding op maat: we doen ons uiterste best om elk kind de zorg te geven die hij of zij nodig heeft. We stellen bij elk kind altijd de vraag **Wat heb jij nodig?** Soms is dat extra tijd en aandacht, meer instructie of extra oefenstof. Een andere keer is het een snellere route door leerstof of is verrijking- of verdiepingsstof gewenst. Onze leerlingenzorg is erop gericht om voorzieningen te treffen voor leerlingen die moeilijkheden ondervinden om een regelmatig gemiddeld leer- en ontwikkelingsproces te doorlopen. Met onze zorg willen wij een doorgaande ontwikkeling bieden die recht doet aan de mogelijkheden van de leerling. Wij verwijzen slechts bij hoge uitzondering naar het Speciaal Basisonderwijs.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Voor sommige kinderen bieden we, op basis van ons beleid Meer- & hoogbegaafdheid een programma op maat. Voor elk kind zoeken we naar een passend programma zodat er voldoende uitdagend onderwijs geboden wordt. We werken vanuit de gedachte dat een meerbegaafd kind de opdracht heeft om of te leren LEREN, te leren DENKEN, of te leren LEVEN. Dat kan in de groep of, als het kind dat nodig heeft, in onze PLUS-klas.

Binnen onze leerlingenzorg werken wij conform onze visie aan drie zaken met elke leerling: cognitie, creativiteit en sociaal- emotionele ontwikkeling. Onze methoden en werkwijzen zijn zodanig gekozen dat elk kind in principe tijdens de basisschool de kennis en vaardigheden verwerft, die wettelijk vastgelegd zijn (kerndoelen/referentieniveaus). Als door omstandigheden de ontwikkeling van een kind anders loopt, bieden wij een onderwijsprogramma op maat, zolang dat binnen onze mogelijkheden ligt. Wij bieden leerlingen die het eindniveau van de basisschool niet halen een programma op basis van een persoonlijk ontwikkelingsperspectief.

Op het moment dat de middelen van school niet (meer) toereikend zijn, maken wij gebruik van de expertise en voorzieningen binnen Stichting kom Leren (Interkomschil) of het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. Daarmee zoeken we passende hulp. Onze zorg is zowel gericht op leerlingen die het gemiddelde niveau van de basisschool niet halen, alsook leerlingen die extra uitdaging nodig hebben. **Passend onderwijs voor élk kind is de basis!**

*Meer informatie over hoe we met passend onderwijs omgaan en hoe op Bundelingse wijze vormgeven, kun je lezen in **bijlage 7**.*

ik leer door te doen

Ontwikkelingsgericht en zinvol bezig zijn. We bieden kinderen de basis om alle vaardigheden te leren die ze nodig hebben om zich te kunnen redden in een snel veranderende wereld. Wij bieden het leren zoveel mogelijk in een betekenisvolle context aan. Binnen een betekenisvolle context leren heeft als doel dat kinderen in staat zijn keuzes te maken die bij hun eigen mogelijkheden passen. Leerlingen leren initiatief te nemen en krijgen ruimte om naar eigen inzicht te werken. Dat bereidt hen voor op de maatschappij, zodat ze ook later vanuit hun eigen inzicht kunnen leven en werken. Door leerlingen vrijheid te geven wordt onderwijs iets van het kind zelf. Vrijheid maakt van leerlingen ondernemende leerlingen. De vrijheid die een leerling op De Bundeling krijgt, is altijd een vrijheid in gebondenheid. Leerlingen behoren te leren rekening te houden met anderen, verantwoordelijkheid te dragen over hun werk en de keuzes die ze hierin gemaakt hebben. Ze leren om verantwoording af te leggen over hun werk en hun resultaten. Leerlingen mogen, met mate, kiezen wat ze willen leren, in welke volgorde ze hun werk willen doen, waar ze willen werken, soms ook met welk materiaal ze werken en vaak ook of ze alleen of samen werken. Onze school is een sociale gemeenschap waar leerlingen leren door het opdoen van ervaring. Bij ons zijn leerlingen zelf actief en door die activiteiten doen zij ervaring op in leven, samenleven, werken en leren. **Ik leer door te doen!**

We zijn als school in ontwikkeling om ons aanbod van wereldoriëntatie vorm te geven middels de denkwijze van Deep Learning en door gebruik te maken van de onderzoekscirkel van Kleuter/Juniorlab. De eigen leervragen van kinderen, in relatie tot hun omgeving, staan hierbij centraal. Het heeft een mooie overlap met onze daltonkernwaarden en ons doel om van alle kinderen fearless human beings te maken.

We werken vanuit thema's en laten kinderen als verwerking zelfstandig aan de slag gaan met het beantwoorden van hun eigen vragen, het maken van taken, mindmaps, muurkranten, werkstukken en zo meer.

Ook verkeers- en techniekmiddagen zijn onderdeel van het jaarprogramma.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Weerbaarheid is de beste preventie tegen ongewenst gedrag en pesten. In elke groep geven we daarom ieder jaar een aantal fysieke lessen weerbaarheidstraining. Onze leerkrachten zijn allemaal gecertificeerd Rots & Water trainer. In groep 1/2 sta je sterk met Kiezel & Druppel, in de groepen 3 tot en met 8 heet dat Rots & Water. Kinderen leren spelenderwijs en met respect voor zichzelf en de ander, om voor zichzelf op te komen en sterk te staan als dat nodig is. Ze leren op zichzelf te vertrouwen en krijgen inzicht in hun sterke en zwakke kanten. De training leert kinderen om te voelen en aan te geven waar hun eigen grenzen liggen. Ze ontdekken deze grenzen ook bij de andere leerlingen en leren hiermee omgaan. Ze leren sterker te staan en hun zelfredzaamheid neemt toe. Net als op andere leergebieden binnen De Bundeling, leert Rots & Water kinderen dat je altijd een keuze hebt: ga je sterk staan of beweeg je soepel met de ander mee. In beide gevallen kies je er voor om voor jezelf op te komen.

Onze kindernatuurtuin is een uitdagende plek. Een plek waar spelen met zand, takken, stenen en water alle zintuigen prikkelt. Het is een plek waar kinderen op veel verschillende manieren tot leren komen. Naast zintuigelijk leren is het een plek bij uitstek waar je met andere kinderen leert samenwerken en leven. De wereld van later in zakformaat, om te ervaren en van te leren. Alles mag, behalve slaan en gooien met stokken en stenen. Ook hier mogen we fouten maken én zorgen we voor elkaar. Het is niet voor niets dat onderwijsmensen uit het hele land een kijkje komen nemen in onze tuin... En laten we eerlijk zijn: leren gaat een stuk fijner en makkelijker als je niet de hele dag stil op een stoel hoeft te zitten!

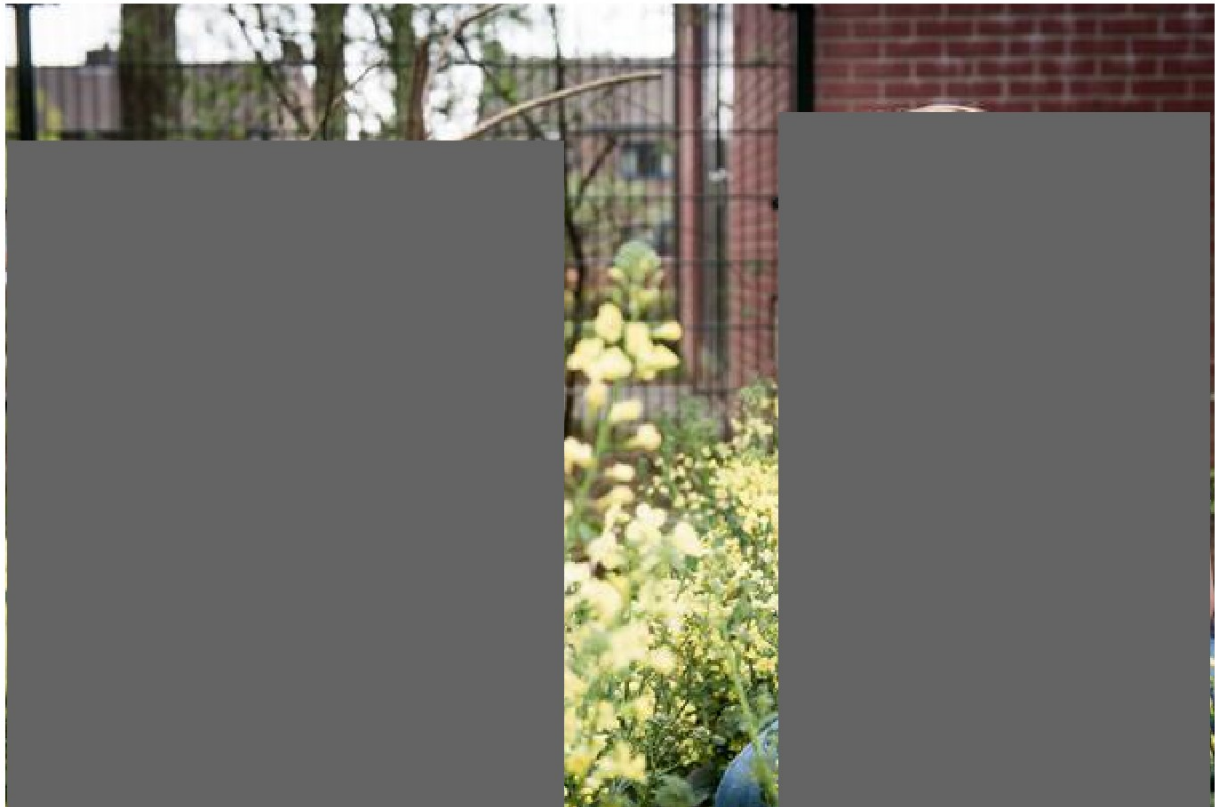

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

ik kan het, ik groei

Wij kijken naar mogelijkheden en kwaliteiten van kinderen. Wat je ál kan is belangrijk. Verder bouwen op wat je al kan, vormt het uitgangspunt om verder te kunnen leren en groeien. Onze missie is: haal het beste uit je zelf! We dagen kinderen (en onszelf) uit om het beste uit jezelf te halen. Kinderen worden zo al op jonge leeftijd meester over hun eigen leer- en groeiproces. In kringen die met vernieuwing bezig zijn wordt ook wel de term 'eigenaarschap' gebruikt. Samen met ouders kunnen wij bewonderen wat hun kind allemaal kan. Ons doel is dat het kind alles leert wat het nodig heeft om als volwassene sterk te staan in de huidige tijd. Ons streven is om ook als team het beste uit onszelf te halen, als leerkrachten en daarmee dus ook als school in zijn geheel.

Resultaat telt! We volgen de ontwikkeling van kinderen nauwgezet en we gaan regelmatig na of kinderen groeien conform de verwachtingen die we hebben van hun mogelijkheden. Aan de hand van een portfolio wordt verslag gedaan van de voortgang en resultaten op cognitief gebied en met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling. Vanaf groep 3 bespreken we de ontwikkeling samen met het kind en de ouders. In groep 4 t/m 8 werkt elk kind met een digitaal persoonlijk ontwikkelingsplan (pop) waarin het met zelf geformuleerde doelen aan de slag gaat. **Ik kan 't, ik groei!** dat is wat een kind ervaart als het die doelen bereikt.

Zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid bij het werk staat voorop. Heb je de som gesnapt? Ga dan gauw zelf aan de slag. Heb je nog hulp nodig? De leerkracht is er voor jou. Kiezen of je het "al zelf kan" of leren wanneer om hulp te vragen zijn twee kanten van een werkwijze om leerlingen zelfstandigheid leren. Werken met dag- of weektaken geeft leerlingen vrijheid én verantwoordelijkheid voor hun eigen leren. Die vrijheid zit in de ruimte om je taken naar eigen inzicht te doen op een plek waar je dit goed kunt; de verantwoordelijkheid zit in de afspraak met je leerkracht dát je ze doet en dat een leerling zich meldt bij hulpvragen. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Toetsen & portfolio & resultaten

Leerkrachten binnen De Bundeling meten de voortgang van kinderen op verschillende manieren. Er zijn toetsen die aan de methode gebonden zijn en er zijn cito toetsen. Hoewel de toetsen voor de leerkracht belangrijk zijn om te weten of een kind vooruitgaat, zijn wij geen school die zich alleen door toetsen laat leiden. Dagelijkse observaties en regelmatige gesprekken met kinderen vervolmaken het beeld. De citotoetsen nemen we twee keer per jaar af in de groepen 3 t/m 8. Dat doen we in een toetsweek, niet alleen opdat leerlingen met aandacht en focus hun toetsen maken, maar ook zodat de toetsen een afgebakend deel van de ruimte in het programma innemen.

Portfolio

We rapporteren aan ouder én leerling door middel van het portfolio in een digitale omgeving van Social Schools. Het portfolio is wat vroeger het rapport was en daarin laten wij zien welke ontwikkeling een kind doormaakt en welke vooruitgang het boekt op de vijf vingers van de Bundeling. In het portfolio staan gegevens over zowel de cognitieve, als de sociaal-emotionele en creatieve ontwikkeling van een kind. Werkjes en foto's leveren daarvoor net zo goed bewijs als de tabellen van cito of het verslag van de leerkracht over het persoonlijk ontwikkelgesprek (pop-gesprek) dat de leerkracht met elk kind voert voor een gezamenlijk portfoliomoment. We organiseren in principe 3 centrale momenten: de eerste in november, waarbij het kind aan ouders en leerkracht laat zien waar het staat qua ontwikkeling. Een tweede moment begin maart, na een citoronde, waarbij vooral de leerkracht de ontwikkeling van het kind schetst. En aan het einde van het schooljaar zijn er vooral gesprekken op aanvraag van ouders óf leerkracht, indien het kinderen met een plan van aanpak betreft.

Resultaat

We hebben als team de ambitie dat elk kind voortdurend groeit en daarbij het resultaat haalt dat passend is bij zijn of haar kunnen. Dat betekent dat alle leerlingen in een periode tenminste een groei in vaardigheid moeten laten zien, ook als hun resultaat al bovengemiddeld is. We meten onze kwaliteit op leerling-, groeps- en schoolniveau. We zien dat al onze leerlingen de resultaten halen op de eindtoets die passen bij hun mogelijkheden. Doordat we onze leerlingen, voor zover mogelijk, op het voortgezet onderwijs volgen, weten we dat onze leerlingen op het niveau terecht komen waar ze thuis horen en ook dat ze na drie jaren vervolgonderwijs nog steeds op datzelfde niveau onderwijs volgen.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

leven is een Kunst

Je leert als kind op De Bundeling samen met anderen te spelen, te werken en te vieren. De Bundeling is een school met een hart en we vieren de kunst van het leven. Vieren is voor ons elke bijeenkomst waarbij we met de hele school onze creativiteit aanspreken. Dat doen we door regelmatig af te sluiten met een voorstelling, maar ook door de jaarsluiting, door samen op schoolkamp te gaan en met projecten en activiteiten die kunst, beeldende vorming en creativiteit bevatten.

Ons Kunstmenu heeft als doel dat kinderen minstens één keer in hun schoolloopbaan in aanraking komen met disciplines als dans, beeldend, muziek, media, theater, literatuur en cultureel erfgoed. In groep 3 t/m 8 maken creatieve en beeldende opdrachten deel uit van de weektaak. In groep 1/2 maken creatieve opdrachten onderdeel uit van het Speelplezier programma.

Alle groepen van ons de Bundeling gaan op schoolkamp. Het schoolkamp is een unieke gelegenheid om te werken aan sociale samenhang en samenleven met elkaar. Vanzelfsprekend is het aantal overnachtingen aangepast aan de leeftijd van de kinderen: groep 1-2 gaat een hele dag, groep 3-4 twee dagen en een nacht, groepen 5 t/m 8 drie dagen en twee nachten. Het programma is gebaseerd op een thema dat door leerkrachten, samen met ouders, voorbereid wordt. Vaak is dit het thema van de kinderboekenweek.

Op een fijne manier met elkaar **leven is een kunst**. Door zelf het goede voorbeeld te geven en kinderen te wijzen op wenselijk gedrag, creëren wij een omgeving waarin respectvol met elkaar omgegaan wordt. Spreek zorgvuldig, kijk goed en luister naar de ander, houd maat, durf fouten te maken, wees een vriend en gebruik je gezonde verstand en de nodige dosis humor. Als iedereen zich hieraan houdt, dan zijn regels er alleen voor de uitzondering. Ga met iedereen om zoals met je beste vriend - dat is onze leus.

Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. De Bundeling vindt goede omgangsvormen tussen leerlingen, leerkrachten en ouders daarom ook heel belangrijk en stelt alles in het werk om dat ook in de praktijk waar te maken. Bij incidenten treden wij op en hanteren wij een gedragsprotocol, dat ingezet wordt als iemand binnen ons terrein op een grensoverschrijdende manier de afgesproken gedragsregels negeert. Het protocol is een onderdeel van ons beleid inzake sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen en heeft raakvlakken met Rots & Water en ons positieve, pedagogische klimaat.

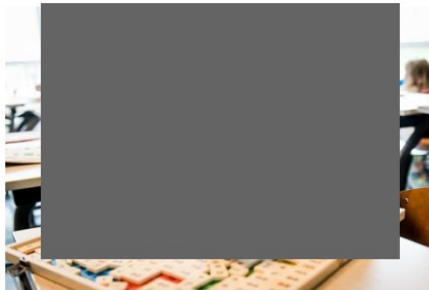
Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

vrijheid in gebondenheid verantwoordelijkheid & vertrouwen

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Door leerlingen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen.

Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leerkracht om iedere leerling ruimte te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren.

Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijk ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

richtingwijzers op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

- 1.1. De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
- 1.2. De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
- 1.3. De leerling is actief betrokken bij zijn eigen [leer]werk.
- 1.4. De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

Op leerkrachtniveau

- 1.5. De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt daarvoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
- 1.6. De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakinhoud.
- 1.7. De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

Op schoolniveau

- 1.8. Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
- 1.9. Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
- 1.10. Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
- 1.11. De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
- 1.12. Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

zelfstandigheid

Zelfstandig leren en werken op een daltonschool is actief leren en werken.

Een leerling wil doelgericht een klus klaren en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt leerlingen tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hen effectief en verantwoord zijn.

richtingwijzers op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

- 2.1. De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
- 2.2. De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/haar om hulp vragen.
- 2.3. De leerling bepaalt mede hoe [werkvorm, tempo, plaats, tijd] hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
- 2.4. De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
- 2.5. De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

Op leerkrachtniveau

- 2.6. De leraar creëert de randvoorwaarden [taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen] die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
- 2.7. De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
- 2.8. De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
- 2.9. De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

Op schoolniveau

- 2.10. De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

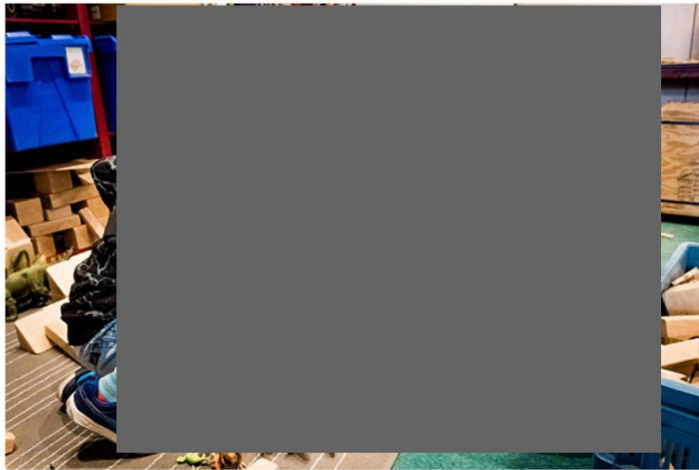
Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

samenwerken

Een daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken.

Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking.

Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

richtingwijzers op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

3.1. De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden [bijv. reflecteren, dialoog aangaan, leren omgaan met teleurstellingen e.d.].

3.2. De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

Op leerkrachtniveau

3.3. De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.

3.4. De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.

3.5. De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.

3.6. De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

Op schoolniveau

3.7. De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.

3.8. De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.

3.9. De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

*Meer achtergrondinformatie over hoe we samenwerken en met wie tref je aan in **bijlage 6**.*

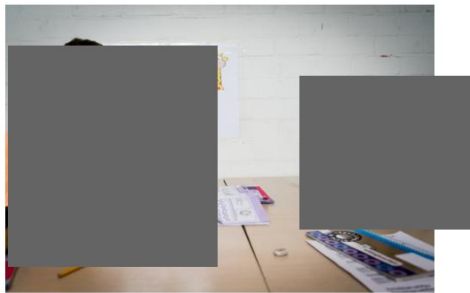

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

effectiviteit/efficiency

Effectiviteit: de hoofddoelstelling van dalton is 'Fearless human being', de mens zonder vrees, die zich verantwoordelijk weet en voelt en die deze verantwoordelijkheid ook aankan. Het gaat om rendement op het terrein van onderwijsopbrengsten en op het terrein van persoonlijkheidsontwikkeling. In de daltonvisie gaan we ervan uit, dat het werken aan deze persoonlijkheidsontwikkeling in belangrijke mate bijdraagt aan het behalen van ambitieuze leerdoelen; het maximale uit leerlingen halen uitgaande van ieders talent. Een daltonschool anno nu heeft ook beschreven welke doelen ze precies wil halen qua persoonlijkheidsontwikkeling: wat kun je van onze leerlingen verwachten (in relatie tot hun leeftijd) ten aanzien van zelfstandigheid, vrijheid/verantwoordelijkheid, samenwerking en reflectie.

Efficiency/doelmatigheid: een daltonschool probeert zo efficiënt mogelijk aan haar doelen te werken. Onderwijsleertijd, middelen en instructie zo efficiënt mogelijk en op maat inzetten; zelfstandig werken als het kan, samenwerken als dat wenselijk is. Een daltonschool leert haar leerlingen steeds meer verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leer- en ontwikkelingsproces, rekening houdend met individuele verschillen en persoonlijke leerdoelen. Daarvoor is het noodzakelijk dat een leerling leert reflecteren op zijn eigen leerproces en leerresultaten en op zijn eigen persoonlijkheidsontwikkeling. Vertrouwen is de basis. Een situatie, waarin de leerling echte verantwoordelijkheid krijgt en ook gevraagd wordt verantwoording af te leggen over wat hij gedaan heeft met het in hem gestelde vertrouwen. In deze visie op dalton leert een leerling steeds meer zichzelf aan te sturen (zelfregulatie) en wordt 'ownership', of zelfs 'leadership' van de leerling steeds belangrijker. Hierbij speelt de nieuwe kernwaarde 'reflectie' een sleutelrol.

richtingwijzers op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

- 5.1. De leerling behaalt de leerdoelen die passen bij zijn ontwikkeling.
- 5.2. De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
- 5.3. De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

Op leerkrachtniveau

- 5.4. De leraar behaalt de leerdoelen.
- 5.5. De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
- 5.6. De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
- 5.7. De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
- 5.8. De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
- 5.9. De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het [werk]tempo van de individuele leerling.
- 5.10. De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

Op schoolniveau

- 5.11. De school daagt leraren uit het beste uit zichzelf te halen.
- 5.12. Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
- 5.13. De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
- 5.14. De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

reflectie

Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. Iedere docent werkend op een daltonschool reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau vindt reflectie over het onderwijs voortdurend plaats. Reflectie en evaluatie dragen in hoge mate bij tot een verkenning van de leerweg om het beoogde doel te bereiken.

richtingwijzers op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

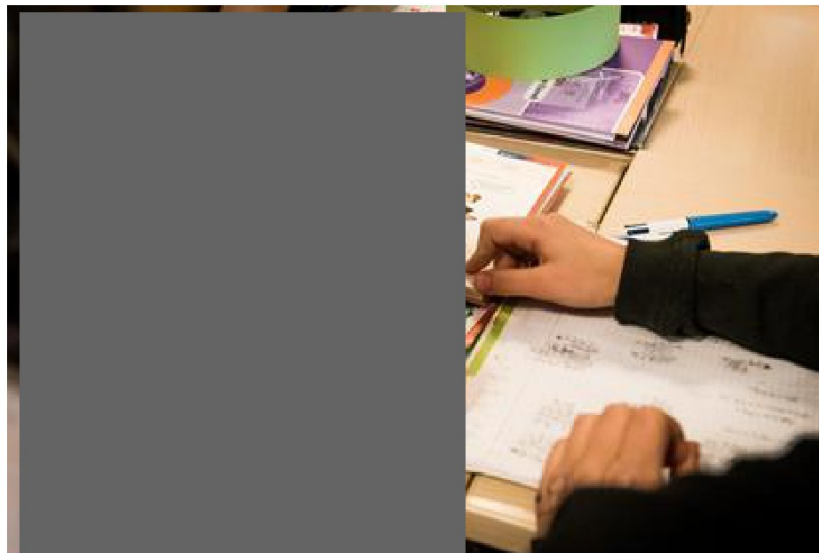
- 4.1. De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
- 4.2. De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
- 4.3. De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
- 4.4. De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

Op leerkrachtniveau

- 4.5. De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
- 4.6. De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
- 4.7. De leraar laat leerlingen feedback geven op hun eigen functioneren.
- 4.8. De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

Op schoolniveau

- 4.9. De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
- 4.10. De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Leuk verhaal hoor!
Maar hoe vertaalt
zich dit naar de
praktijk?

Sla deze bladzijde
om en je komt in de
wonderlijke wereld
van de bijlagen....

de Bundeling
OPENBARE DALTONSCHOOL

daltonschool

de
Bundeling
werkt!

- Bijlage 1 ruimtegebruik blz. 18
- Bijlage 2 kwartiertjesrooster blz. 20
- Bijlage 3 weektaken blz. 21 & 22
- Bijlage 4 ik-doelen blz. 23
- Bijlage 5 kijkwijzers blz. 24 & 25
- Bijlage 6 samenwerken blz. 26
- Bijlage 7 passend onderwijs blz. 27 & 28
- Bijlage 8 achtergronden samenwerking blz. 29 & 30
- Bijlage 9 richtingwijzers borging blz. 31
- Bijlage 10 doorlopend verslag ontwikkeling blz. 32

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 1

Afspraken ruimtegebruik ods de Bundeling

Hal: Stille plekken

- Individuele plekken
- Zonder toezicht
- Zelfstandig (geen uitleg nodig)
- Per groep een aantal plekken ter beschikking
- Halplekken met een Daltonpas
- Tafels in groepjes
- Houden kinderen zich niet aan de afspraken, stuur je het betreffende kind terug naar de eigen klas. Daar levert het kind zijn pas in bij de leerkracht. Zo heeft de eigen leerkracht overzicht. En volgt er een gesprek wat de leerling nodig heeft om het de volgende keer wel te kunnen
- De afspraken rondom deze ruimte duidelijk zichtbaar ophangen.

Teamkamer/kleine kamertjes: onderzoeksplek & samenwerkkamer

- Samenwerken
- Plek om een spelletje te spelen
- Plek om een onderzoek te doen
- Experimenteren
- Beperkt aantal plekken
- Deze plekken gebruiken met teampas
- Enkele computers
- Tafels in groepjes
- Kast met spelletjes
- De afspraken rondom deze ruimte duidelijk zichtbaar ophangen.

Eigen lokaal: instructie en samenwerk plek

- Samenwerk/overleg plekken
De afspraken rondom overleggen hangen duidelijk zichtbaar op in de klas.
- Instructiegroep
- Nakijkplek, Nakijkboekjes blijven in de klas.
- Ook enkele stille/alleen werkplekken met eventueel gebruik van de koptelefoons
- Kleuters: de themahoeken en andere hoeken worden vormgegeven in het klaslokaal én in de kleuterhal

Buitenterrein

- Met de daltonpas mag je een kwartier naar buiten op momenten dat er geen pauze is. Er mogen maximaal vier kinderen per klas tegelijk naar buiten, vanaf groep 5.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Daltonpas

Naam: _____

Stilte hal	Kamer	Buiten
Ik neem mijn la mee.	Ik praat met een normale stem.	Ik hou me aan de regels van het buitenspelen.
Ik werk alleen.	Ik werk zó dat ook andere kinderen kunnen werken in deze ruimte.	Ik ruim materialen die ik gebruikt heb weer op.
Ik werk stil.		
Ik stoer niet.		

De actuele daltonpas vind je in Teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 2

In onze map teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen / de hele dag Dalton / 15 minutenroosters , vind je de actuele roosters per groep aan. Hieronder een voorbeeld uit groep 4/5.

Tijd	Dinsdag	
	Groep 4	Groep 5
8:15	inloop	
8:30	Estafette	Groepslezen
8:45		
9:00		Taal 1/2/3
9:15		
9:30	Taal 1/2/3	
9:45		
10:00	Pauze	
10:15	Boekenbeurt	
10:30	Rekenen 1/2	
10:45		
11:00		Rekenen 1/2
11:15		
11:30	Schrijven	
11:45		
12:00	Pauze	
13:00		Rekenen 3
13:15	Rekenen 3	
13:30	xxx	Xxx
13:45	xxx	xxx
14:00	WO	
14:15		
14:30		
14:45	Evaluatie	
15:00	Einde	

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 3

Hieronder zie je een recent ontwerp van de dop-groep de hele dag dalton. Je vindt deze in de map teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen / de hele dag dalton. Er wordt er in alle groepen met week-, dag- en periodetaken gewerkt.

Taak 23 naam:				
Mijn maatje is: _____				
Wat kan ik doen?		Wat leer ik ?		Kan ik het nu?
Taal	x	Les nr thema.nr les	Lesdoel (kort en in de ik-vorm)	
	x	Les 5.7		
		Les 5.8		
		Les 5.9		
Spelling		Les nr thema.nr les	Lesdoel (kort en in de ik-vorm) soort spellingprobleem	
		Les 5.6	Bijvoorbeeld:	
		Les 5.7	Ik leer woorden met -cht.	
				
		Of naam dictee:		
Lezen		Estafette les		
		Estafette les		
		Estafette les		
				
Rekenen		Blok 1 week 1 les 1	1° lesdoel volgens de methode (zie handleiding)	
			2° lesdoel volgens de methode (zie handleiding)	
		Blok 1 week 1 les 2	Doelen kort en in de ik-vorm vermelden, bijvoorbeeld:	
			Ik kan sommen uitrekenen m.b.v. een verhoudingstabel.	
		Blok 1 week 1 les 3		
				
		Blok 1 week 1 les 4		
				
				
		Werk voor compacters		

Dit doen we klassikaal:

Begrijpend lezen Nieuwsbegrip week ...	Strategie:
	-+
	Nieuwsbegrip Woordenschat

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

Klassendoel:	
Mijn doel van deze week is:	

Hoe is het gegaan deze week?	
Welk doel heb ik niet bereikt?	Wat heb ik nodig?

Afspraak leerling- leerkracht:

Begrijpend lezen Nieuwsbegrip week ...	Strategie:
	Nieuwsbegrip Andere Tekstsoort
	Nieuwsbegrip Woordenschat

	Stil lezen (leeskilometers)					Totaal km:
Taken						
	Les A					👍 👎
	Les B					👍 👎
	Motoriek					👍 👎
	Motoriek / creatieve					👍 👎
	Topotaak ...					👍 👎
	WO project					👍 👎
						👍 👎
	Computer	Wereld in getallen				👍 👎
		Website + opdracht				👍 👎
	Keuzewerk	omschrijving keuzes / kasten / thema				👍 👎
						👍 👎
						👍 👎
						👍 👎

In de voettekst het volgende:

Houd bij het plannen rekening met deze symbolen:

😊 = met maatje ☺ = compacter x= instructie

Zo werkt de evaluatie na iedere les: 👍 = je beheerst dit doel goed (0 fout) of voldoende (maximaal 2 fout per doel).

👎 = je beheerst dit doel nog niet voldoende (3 of meer fout). Vraag om extra uitleg

(maatje/team/leerkracht).

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 4

Voor eind groep 2, 4, 6 & 8 zijn er ik-doelen geformuleerd op de onderdelen verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken & reflectie. Hier zie je de doelen van eind groep 6. Ze zijn opgeslagen in de map teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen / de hele dag dalton. Hier een voorbeeld uit groep 3-4:

☐	Dit kan ik al
☐	Dit ben ik nog aan het leren

	Mijn naam is	1 november 2021	2 mei/juni 2022	3 november 2022	4 mei/juni 2023	aantekeningen
	Ik zit in groep					
Verantwoordelijkheid						
1	Ik kan mijn taken goed plannen					
2	Ik kijk mijn werk goed na					
3	Ik kan mijn materialen pakken & opruimen					
4	Ik werk netjes					
Zelfstandigheid						
5	Ik kan me goed concentreren op een taak					
6	Ik kan zelf problemen oplossen					
7	Ik werk in een goed tempo					
8	Ik heb vertrouwen in mijzelf					
Samenwerken						
9	Ik houd me aan de afspraken					
10	Ik ben aardig voor anderen					
11	Ik kan goed samenwerken					
Reflectie						
12	Ik denk over mijzelf en mijn werk na					
13	Ik wil graag leren					

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 5

In 2022 zijn onze kijkwijzers vernieuwd. Je vind ze in de map teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen / kijkwijzers. Hier een voorbeeld over het onderdeel 'samenwerken'.

Stap 1 > lees de algemene informatie [hieronder] uit ons Bundelingse Daltonhandboek.

Samenwerken

Een daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken.

Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking.

Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

Richtingwijzers

op leerling-, leerkracht- en schoolniveau

Op leerlingniveau

- 3.1** De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden [bijv. reflecteren, dialoog aangaan, leren omgaan met teleurstellingen e.d.].
- 3.2** De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

Op leerkrachtniveau

- 3.3** De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
- 3.4** De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
- 3.5** De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
- 3.6** De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

Op schoolniveau

- 3.7** De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

- 3.8** De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
- 3.9** De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

☐ Stap 2 > Bezoek een groep en maak [hieronder] aantekeningen. [er volgt een leeg A-viertje...]

Stap 3a > geef onderstaande kijkwijzers aan de te bezoeken leerkracht of medewerker en laat deze invullen door die leerkracht of medewerker.

Dit kun je fysiek checken in de klas.

Samenwerken		X	?	V
Er wordt gewerkt met maatjes				

Open vragen.

Samenwerken

- Hebben leerlingen tijdens de les tijd om samen te werken?
- Stimuleert de leerkracht dat leerlingen elkaar helpen?
- Neemt de leerkracht in zijn leerstof-/taakaanwijzingen specifieke samenwerkingsopdrachten op?
- Mogen leerlingen medeleerlingen beoordelen (bijv. bij groepspresentaties)?
- Wordt de tijd, die de leerlingen krijgen om te kunnen samenwerken, in voldoende mate benut?
- Zit er “in het klimmen der jaren” bij samenwerkingsopdrachten een herkenbare ontwikkeling?
- Zijn er voorbeelden te vinden waaruit blijkt dat leerlingen en leerkrachten met respect voor ieders eigen mening samenwerken? Leerkrachten onderling, leerkrachten en schoolleiding, met respect voor ieders eigen mening, samenwerken?
- Wordt er doelbewust aandacht besteed aan samenwerkingsvaardigheden?
- Wordt wekelijks een coöperatieve werkvorm gebruikt ?

Stap 3b Bekijk de kijkwijzers zelf na je observatiebezoek.

Stap 4 Ga het gesprek aan met de betreffende leerkracht c.q. medewerker.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 6

Doorgaande lijn samenwerken

Bij het ontwerp van de gewenste schoolbrede aanpak spreken we af dat		Hoe dan?
[1] reflectievaardigheden m.b.t. de eigen manier van leren een vast onderdeel zijn.	Team	Vanaf groep 3 zien we dit terug in de weektaak.
[2] het kunnen samenwerken met verschillende kinderen uit de eigen groep een vast onderdeel is.	Team	In alle groepen volgens de IK-doelen samenwerken. Zie achterzijde voor checklijst. De huidige reeds bestaande vormen van samenwerken blijven we inzetten.
[3] het bewust inzetten van coöperatieve werkvormen als middel om te leren samenwerken een vast onderdeel is.	Team	Op basis van de eigen inschatting van de leerkracht gebruiken we de 17 coöperatieve werkvormen als extra werkvorm hiervoor.
[4] het kunnen helpen bij het oplossen van een ruzie als onderdeel van het leren samenwerken een vast onderdeel is.	Team	Is vast onderdeel in elke groep bij R&W én bij actuele incidenten, ook tijdens speelkwartier & overblijven.
[5] hierin, naast een leeftijdsadequate opbouw, een kwaliteitsborgende cyclus wordt opgenomen.		Na een proefjaar 2019-2020 zijn we na evaluatie tot definitieve invoering op schoolniveau overgegaan.

Je vindt ze [de 17 coöperatieve werkvormen] in de map teams / Bundeling / Organisatie / Algemeen / Bestanden / Documenten / General / Dalton / Dopgroepen / Dopgroepen / DOP-samenwerken.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 7

Passend onderwijs

Sinds de invoering van passend onderwijs hebben scholen zelf de verantwoordelijkheid dat leerlingen met een chronische (psycho)somatische ziekte of aandoening niet tussen wal en schip raken en thuis of zonder ondersteuning in de klas komen te zitten. De school onderzoekt of een leerling extra ondersteuning nodig heeft om het onderwijsprogramma te doorlopen. De school heeft een zorgplicht voor alle leerlingen met een zorgbehoefte. De school onderzoekt ook en vraagt indien nodig om extra middelen vanuit het samenwerkingsverband in te zetten. De Bundeling valt binnen het Samenwerkingsverband 3105 Maastricht/Heuvelland. Elke school in dit samenwerkingsverband hanteert het Schoolondersteuningsprofiel (SOP).

De Bundeling is een school waar Passend Onderwijs gerealiseerd is. We kunnen leerlingen met zeer verschillende behoeften binnen onze school extra ondersteuning bieden. Vanzelfsprekend worden ouders en kinderen op een actieve manier hierbij betrokken. Samen weet je immers meer. Educatief Partnerschap, waarbij we samen met ouders partner zijn ten behoeve van de ontwikkeling van het kind, is wat wij continu nastreven.

In het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) beschrijven we welke ondersteuning we kunnen bieden. Kijk voor meer informatie op onze website.

Procedure aanmelden leerlingen sinds de wet PASSEND ONDERWIJS

Per 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. Dit betekent dat ouders hun kind aanmelden bij een basisschool naar keuze en dat de school een zorgplicht heeft. Een basisschool moet, voordat een kind aangenomen wordt, voldoende inzicht krijgen in de mogelijkheden en ondersteuningsbehoefte van het kind. Indien blijkt dat een kind meer ondersteuning nodig heeft dan wat wij als school regulier kunnen bieden, dan gaan we samen met de school van herkomst [of voorschoolse instelling] in gesprek om de behoefte in beeld te brengen. Indien er meer nodig is dan wij kunnen bieden dan betrekken we onze consulent van stg. Kom Leren of een andere school binnen onze stichting in de ondersteuningsbehoefte kan voorzien. Mocht ook dit niet lukken dan bekijkt een trajectbegeleider of plaatsing van 2 jaar in het sbo of so een optie kan zijn.

In de Wet Passend Onderwijs is geregeld dat aanmelding van een leerling altijd schriftelijk met het aanmeldingsformulier van de school moet gebeuren. Als school hebben wij na aanmelding zes weken tijd om te onderzoeken of een kind bij ons plaatsbaar is. Deze termijn voor onderzoek kan met vier weken worden verlengd, als het (na 6 weken) nog niet duidelijk is.

Om te onderzoeken of een kind plaatsbaar is, hebben wij gegevens nodig. Wij vragen ouders deze gegevens aan te leveren door een vragenlijst in te vullen. Ook vragen we informatie op bij de voorschoolse voorziening (peuterspeelzaal en/of kinderopvang) als daar gebruik van is gemaakt en we kunnen, indien nodig, bij de ouders gegevens aanvullend opvragen, zoals bijvoorbeeld informatie van de GGD of onderzoeksgegevens van een externe instantie. Elke voorschoolse voorziening die sinds de Wet Passend Onderwijs van kracht is, is verplicht om informatie aan de basisschool door te geven. Als wij als basisschool meer informatie nodig hebben, dan zijn ouders verplicht hieraan mee te werken. Dit heeft allemaal te maken met het beeld [lees: de ondersteuningsbehoefte] dat wij zo compleet mogelijk over het kind moeten hebben voordat het na aanmelding definitief op de school ingeschreven kan worden.

Kom passend leren binnen kom Leren

Binnen stichting kom Leren is met de invoering van de Wet Passend Onderwijs een beleidskader uitgewerkt, waarbinnen ook de zorgstructuur van De Bundeling is ingericht. Dit beleid kennen we onder de naam *Kom Passend Leren* en is gebaseerd op de volgende visie:

De kom Lerenscholen voelen de zorgplicht voor alle leerlingen, ongeacht het niveau van leren. We zijn verantwoordelijk voor het bieden van kwalitatief goed en passend onderwijs voor al onze leerlingen. Wij realiseren een ononderbroken doorgaande lijn voor alle leerlingen. Op deze wijze werken we aan de ontplooiing van de talenten van al onze kinderen. We focussen op het ondersteunen in de klas op

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

zorgniveau 1,2 en 3. Dit past in het grotere plaatje dat de 4 grote besturen samen hebben gekozen voor zo inclusief mogelijk onderwijs.

Soorten ondersteuningsbehoeften

De Bundeling heeft in de afgelopen jaren veel expertise opgebouwd met het begeleiden van leerlingen, die zich binnen het gewone basisschool programma onvoldoende kunnen ontwikkelen. Deze leerlingen hebben een zgn. extra ondersteuningsbehoefte. We hebben als school de expertise in huis om leerlingen met dyslexie, dyscalculie en leerlingen met (bepaalde) gedragsproblemen (denk aan autisme, adhd) te begeleiden. Op het gebied van dyslexie werken we met het dyslexieprotocol. Dit is een gestructureerde werkwijze om vroegtijdig te signaleren als de leesontwikkeling van een kind niet volgens verwachting verloopt.

Wij registreren de voortgang van een kind in ons leerlingvolgsysteem (LOVS). De leerkracht en de intern begeleider bespreken de voortgang van ieder kind drie maal per jaar in een leerlingbespreking. Ook wordt de voortgang van de groep waarin het kind zit besproken in een groepsbespreking. Als de ontwikkeling van een kind daarom vraagt, wordt de leerling besproken in het Zorgteam (intern begeleider en directeur) of in het ZorgAdviesTeam knooppuntoverleg (ZAT = intern zorgteam aangevuld met de schoolarts en een medewerker maatschappelijk werk gemeente Meerssen). Dit laatste gebeurt met medeweten en aanwezigheid van ouders.

Ook binnen Stichting kom Leren zijn er verschillende mogelijkheden om iemand te laten meekijken, in het vormgeven van het onderwijs aan een kind. Stichting kom Leren heeft psychologen, pedagogisch assistentes en gespecialiseerde leerkrachten in dienst ten behoeve van extra ondersteuning van de leerkracht van een kind. Dit noemen we de Interkomschil. Voor een observatie of bespreking hebben we in principe geen toestemming van ouders nodig. Mocht vanuit de Interkomschil de behoefte ontstaan een onderzoek te doen om meer zicht te krijgen op wat betreffende leerling nodig heeft bij het leren, dan gaan wij met ouders in overleg en vragen we daarvoor toestemming. Ouders worden vervolgens betrokken bij alle stappen die we zetten. Van ouders verwachten wij dat we samen die verantwoordelijkheid dragen en dat ouders een bijdrage leveren aan het proces. Zo ervaart het kind een eenduidige aanpak. Als wij als school niet meer weten hoe wij een kind kunnen ondersteunen en dus “handelingsverlegen” zijn, dan schakelen wij een trajectbegeleider in. De trajectbegeleider gaat met ouders en school verkennen welke mogelijkheden er zijn binnen het regulier basisonderwijs of dat een (tijdelijke) plaatsing van maximaal 2 jaar binnen het speciaal onderwijs nodig is.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 8

School, leerlingen, ouders en andere vormen van samenwerking

Samen leer je meer!

Samen betekent bij De Bundeling: school, ouders en leerlingen. Kies je voor De Bundeling, dan kies je voor effectief onderwijs, zelfstandig en samenwerkend leren. We verwachten dat iedereen bereid is verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen ontwikkeling binnen de ruimte die De Bundeling biedt. Samen bereiden wij leerlingen voor op de maatschappij, met vaardigheden die nodig zijn in de 21ste eeuw.

Ouders, de oudervereniging en de medezeggenschapsraad

De Bundeling vindt een goede relatie met ouders belangrijk (lees waar ouders staat ook verzorgers). Samen met ouders willen we werken aan een voorspoedige ontwikkeling van 'onze' kinderen. We zijn/voelen ons (educatief) partner ten behoeve van de groei en ontwikkeling van het kind. We betrekken ouders bij belangrijke beslissingen en er is een laagdrempelige manier waarop we met ouders in gesprek gaan over hun kind. Vaste praktijk zijn de kennismakingsgesprekken tussen leerkracht en ouder bij de start van het schooljaar, de portfoliogesprekken tijdens het jaar en de persoonlijke afspraken die we maken voor overleg op aanvraag.

Oudervereniging

Elke ouder wordt door aanmelding van een leerling automatisch lid van de oudervereniging. De leden van de oudervereniging worden vertegenwoordigd door de *ouderraad*, het dagelijks bestuur van de vereniging. Een maal per jaar legt het bestuur tijdens een algemene ledenvergadering verantwoording af over de besteding van de ouderbijdrage. De vergaderingen zijn openbaar. De Bundeling vraagt ouders uit de ouderraad om deel te nemen aan de werkgroepen van school die activiteiten regelen. Binnen de kaders die het team aan werkgroepen meegeeft, hebben ouders de ruimte om hun wensen en ideeën in te brengen bij de organisatie van activiteiten.

Ouderbijdrage

De oudervereniging regelt dat de ouders elk jaar een factuur ontvangen om de *vrijwillige* ouderbijdrage te innen. In de schoolkalender staan de actuele gegevens over de hoogte van de bijdrage en de betaalmogelijkheden. Het staat ouders vrij om dit bedrag wel of niet te betalen. Echter van dit geld betaalt de ouderraad het jaarlijkse schoolreisje en sponsort zij de vele activiteiten die ze samen met school organiseert. Wij stellen het daarom zeer op prijs als je wel betaalt. Je kind doet immers wel mee aan de lentewandeling of het schoolreisje.

Medezeggenschapsraad - MR

De MR van De Bundeling bestaat uit twee ouders en twee teamleden. De MR denkt mee over zaken die de school, ouders, leerkrachten en leerlingen aangaan. De MR geeft - gevraagd en ongevraagd - advies aan de directie van De Bundeling. Zij hebben het recht om bij een aantal specifieke onderwerpen instemming te geven voordat deze ingevoerd worden. Meer informatie lees je op onze website. De MR is te bereiken via mr.bundeling@kom-leren.nl.

Tevredenheid enquête 2017

Wat zeggen ouders:

- De leraren werken met passie en tonen grote bereidheid om met ouders mee te denken. We voelen ons gehoord en serieus genomen. Er is een mooie balans tussen regels enerzijds en de vrijheid voor kinderen om zich op geheel eigen wijze te kunnen ontplooiën anderzijds. Er wordt veel moeite gedaan om thema's (zoals bakken) levendig te maken.
- De sfeer. Onze kinderen gaan zo graag naar deze school. Er zijn regels, maar dat is een middel geen doel.
- De visie. De manier waarop de leerkrachten met de kinderen om gaan en het plezier waarmee de kinderen naar school gaan. de kersttijd, het schoolkamp, de docenten, de overblijfsbegeleiders, de

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

natuurtuin, de keuken, Astrid, de jaarafsluiting, enz...

- Een kind mag een kind zijn en er is plaats voor allerlei verschillende karaktertjes.
- Er is voldoende ruimte voor elk kind om zich te ontwikkelen/ontplooien op de manier die bij hem/haar het beste past. Onze kinderen voelen zich ontzettend op hun gemak, gaan graag naar school en worden goed gestimuleerd om alles eruit te halen wat erin zit.

Andere samenwerkingsvormen: Peuterspeelzaal 't Vliegje en MIK Buitenschoolse opvang

Peuterspeelzaal 't Vliegje is vanaf schooljaar 2015-2016 gehuisvest in De Bundeling, een unieke plek voor je peuter! Twee jaar lang kan je kind spelen en ravotten (ook buiten op het peuterplein, kennis maken met andere kindjes en alvast een beetje wennen aan de omgeving van een basisschool.

Voor buitenschoolse opvang kunnen ouders met kinderen van 4 tot en met 13 jaar terecht bij MIK Buitenschoolse opvang. Hun locatie is direct naast De Bundeling gelegen. Meer informatie is te vinden op onze website (Downloads & Links).

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 9

Richtingwijzers voor borging op schoolniveau

- 6.1. De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
- 6.2. De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. Door een daltoncoördinator [daco].
- 6.3. De school draagt haar daltonidentiteit uit [schoolgids, website, folders e.d.].
- 6.4. De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
- 6.5. De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
- 6.6. De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
- 6.7. De school is actief betrokken bij dalton-regio-activiteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
- 6.8. De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
- 6.9. De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.
- 6.10 Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

Het Bundelingse Daltonhandboek 2024

bijlage 10

Kort overzicht doorlopend verslag ontwikkeling.

Aandachtspunten schooljaar 2023-2024:

1. **Update Daltonhandboek**, redactie ligt bij [REDACTED] [in zijn hoedanigheid als DACO, daltoncoördinator]. Hij zal niet aarzelen enkele collega's op onderdelen te betrekken, alvorens de bijgewerkte versie aan het team te presenteren.
2. **Kijken bij elkaar**: met de nieuwe kijkwijzers, die een heel schooljaar op de plank hebben gelegen, gaan we bij elkaar op bezoek. Regel zelf je momenten en bespreek vooral ook na. Har bewaakt het proces.
3. **Onderhoud**: elke dop-groep draagt de verantwoordelijkheid om de eigen daltontaak actueel te houden en aan te passen waar nodig, uiteraard in goed overleg met het team. Ze dient ook de map in teams actueel te houden en oude documenten in een archief map te plaatsen of te verwijderen.
4. **Samenwerken**: Er is tijdens de studiedag van 18-09-2023 benoemd dat 'samenwerken' nog niet helemaal loopt en terug op onze ontwikkelagenda zou moeten.